

27 ΧΡΟΝΙΑ ΣΤΗ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗ
27 ΧΡΟΝΙΑ ΚΟΝΤΑ ΣΤΟ ΒΙΒΛΙΟ

ο Μανώλης Μπαρμπουνάκης και οι συνεργάτες του σας περιμένουν στα βιβλιοπωλεία

1 ΑΡΙΣΤΟΤΕΛΟΥΣ 4, ΤΗΛ. 228 682

2 ΕΓΝΑΤΙΑ 150, ΤΗΛ. 235 916

3 ΤΟ ΚΑΤΩ ΤΟΥ ΒΙΒΛΙΟΥ ΑΡΙΣΤΟΤΕΛΟΥΣ 6, ΤΗΛ. 271 853

4 ΤΟ ΣΠΙΤΑΚΙ ΤΟΥ ΠΑΙΔΙΟΥ ΚΑΡΟΛΟΥ ΝΤΗΛ 3, ΤΗΛ. 239 746 το μοναδικό παιδικό βιβλιοπωλείο

με βιβλία, χιλιάδες βιβλία για σας και τα παιδιά σας από 30 δραχ. Εγκυκλοπαιδείες, παιδικές και μεγάλες με τις καλύτερες τιμές

ΤΑ ΤΕΣΣΕΡΑ ΒΙΒΛΙΟΠΩΛΕΙΑ ΜΠΑΡΜΠΟΥΝΑΚΗΣ

ΒΙΒΛΙΑ ΚΑΙ ΠΑΙΧΝΙΔΙΑ ΓΙΑ COMPUTERS

ΒΙΒΛΙΑ ΣΧΟΛΙΚΑ - ΕΛΛΗΝΙΚΑ ΞΕΝΑ

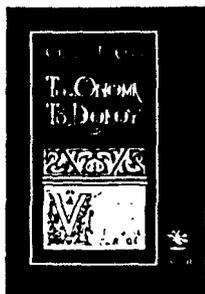

Τα βιβλία της «γνώσης»

ΕΚΔΟΣΕΙΣ «ΓΝΩΣΗ» ΒΙΒΛΙΑ ΠΟΥ ΕΣΧΩΡΩΖΟΥΝ

ΞΕΝΗ ΠΕΖΟΓΡΑΦΙΑ

ΟΥΜΠΕΡΤΟ ΕΚΟ

Το όνομα του Ρόδου

ΟΥΜΠΕΡΤΟ ΕΚΟ

Επιμύθιο στο όνομα του Ρόδου

ΣΤΑΝΤΑΛ

Αναμνήσεις εγωτισμού

OSCAR WILDE

Η ψυχή του ανθρώπου στο Σοσιαλισμό

ΛΟΥΙ-ΦΕΡΝΤΙΝΑΝ ΣΕΛΙΝ

Από τον ένα πύργο ο άλλος

Α. ΦΟΝ ΖΑΧΕΡ-ΜΑΖΟΧ

Η Αφροδίτη με τη Γούνα
ΓΙΩΡΓΟΣ ΒΕΛΤΣΟΣ
Η τερατώδης πλευρά

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΠΕΖΟΓΡΑΦΙΑ

ΓΙΩΡΓΟΣ ΙΩΑΝΝΟΥ

Καταπακτή

ΑΛΚ. ΓΙΑΝΝΟΠΟΥΛΟΣ

Σαλαμάντρα

ΘΑΝΑΣΗΣ ΑΠΑΡΤΗΣ

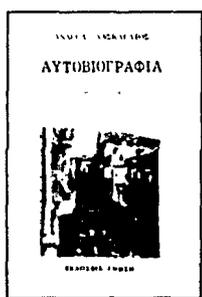
Από την Ανατολή στη Δύση

ΜΑΡΙΟΣ ΠΟΝΤΙΚΑΣ

Κλειδαρότρυπα

ΑΝΔΡ. ΛΑΣΚΑΡΑΤΟΣ

Αυτοβιογραφία

ΚΥΡ. ΝΤΕΛΟΠΟΥΛΟΣ

Ο ΑκΗΣ και οι άλλοι

εκδόσεις «γνώση»

Κεντρική Διεύθυνση: Ζωοδόκου Πηγής 29, 106 81 Αθήνα, Τηλ. 362.0941 - 362.1194 - 778.6441

Η ΥΠΟΘΕΣΗ του τοκογλύφου των Ιωαννίνων ξέσπασε σε μια στιγμή που η κατακραυγή του υπεύθυνου οικονομικού τύπου μας κατά της «παραοικονομίας» είχε φθάσει στο απόγειό της. «Όσο και να συμπιέζονται οι μισθοί, όσο και να φορολογούνται τα εισοδήματα, η κατανάλωση εξακολουθεί να διευρύνεται», παρατηρούσαν οι σοφοί κέρβερροι του οικονομικού τύπου, και έσπευσαν να ερμηνεύσουν το φαινόμενο με το ότι «όλοι ή σχεδόν όλοι έχουν περισσότερες από μια δουλειές, όλοι ή σχεδόν όλοι καταναλώνουν περισσότερο απ' όσο υποτίθεται ότι κερδίζουν, απλούστατα γιατί δεν δηλώνουν αυτά που κερδίζουν».

Οι πιο «προοδευτικοί» απ' αυτούς τους θαυμάσιους ερευνητές και σχολιαστές της οικονομικής δυσπραγίας αυτού του κατακαημένου πλην όμως και αναξιοπαθούτος τόπου, έσπευσαν να συνδέσουν την «παραοικονομία» με τον παρασιτισμό, και τον παρασιτισμό με το εξωτερικό χρέος, θυμίζοντάς μας μάλιστα πως αυτό το τελευταίο δεν είναι παρά η ενσάρκωση του προαιώνιου εχθρού του Γένους των Ελλήνων, της «εξάρτησης».

Και να λοιπόν που ο Γούκος απ' τα Γιάννινα μοιάζει να έρχεται για να επιβεβαιώσει τους φόβους, αλλά και τους βαθυστόχαστους προβληματισμούς του κάθε πικραμένου απ' τις «ατέλειες του ελληνικού καπιταλισμού» κονδυλοφόρου. Ο γνωστός Μ. Παπαγιαννάκης μας πληροφορεί, λοιπόν, στο *Βήμα* της 7-9-86, ότι οι πελάτες του Γούκου, παρότι δεν δίστασαν μπροστά στο επιχειρηματικό ρίσκο, «αγνόησαν παντελώς όλες τις υπάρχουσες δυνατότητες τοποθέτησης, αξιοποίησης ή επένδυσης που τους προσφέρουν οι δίαυλοι της επίσημης, δημόσιας ή ιδιωτικής, οικονομίας». Μας εξηγεί ακόμα ο ίδιος, ότι οπωσδήποτε πρόκειται για «εισοδήματα αποξενωμένα από την παραγωγή, τόσο ως προς την προέλευση όσο και ως προς τον προορισμό τους» κι έτσι διερωτάται ποιοι να είναι τέλος πάντων αυτοί που δανείζονταν από τον τοκογλύφο: «Ποιοι όμως και πώς καταφέρνουν να ασκούν δραστηριότητες που τους αποδίδουν ποσοστά κέρδους υψηλότερα από τα επιτόκια των 100% ή 160% το χρόνο;» Στην ίδια γραμμή ανάλυσης θα κινηθεί και ο Τ. Γιαννίτης, που θα αναρωτηθεί κι αυτός μ' έκπληξη, λίγες μέρες αργότερα, στα *Νέα* της 12-9-86, για το ποιοι μπορούν σήμερα να πληρώνουν ένα τοκογλυφικό επιτόκιο, παρότι βέβαια τη φορά αυτή το επιτόκιο εκτιμάται σε 35-50% το χρόνο. Τόσο μάλιστα ακράδαντα πιστεύει ο Γιαννίτης ότι οι πελάτες ενός τοκογλύφου δεν έχουν την παραμικρή σχέση με την «επίσημη» παραγωγή, ώστε σπεύδει να παραλληλίσει την υπόθεση Γούκου με την υπόθεση της ψυχικά άρρωστης γυναίκας από το Κωσταλέξι, που την κρατούσαν φυλακισμένη οι συγγενείς της: «Οι εκλεκτικές συγγενείες με το Κωσταλέξι και άλλες ιστορίες, που πήραν το φως της δημοσιότητας κάτω από άλλες συνθήκες, είναι στενές».

Ενώ όμως αυτοί οι προοδευτικοί στοχαστές έγραφαν όσα πιο πάνω αναφέραμε, και ενώ οι καθημερινές εφημερίδες ανέλυαν εκτενέστατα την αστυνομική πλευρά της υπόθεσης, οι κέρβερροι του οικονομικού τύπου (και πρώτα απ' όλα το γνωστό οικονομικό εβδομαδιαίο έντυπο) δεν επιχείρησαν να δώσουν ούτε μια τόση δα (οικονομική ή άλλη) αναλυσούλα σχετικά με το σκάνδαλο. Γιατί άραγε αυτοί οι κατεξοχήν πολέμιοι της «παραοικονομίας» να μη σπεύσουν και πάλι να καυτηριάσουν τον εχθρό της «οικονομίας μας», τώρα που αυτός φανέρωσε ένα από τα πρόσωπά του;

Η απάντηση είναι απλή: Οι κέρβερροι -αντίθετα με τους «προοδευτικούς»- και τη δουλειά τους ξέρουν καλά, και καταλαβαίνουν ότι οι περισσότεροι αναγνώστες τους διαθέτουν τη μέση ανθρώπινη νοη-

Η «παραοικονομία» κι εμείς

μοσύνη. Καταλαβαίνουν δηλαδή ότι το κρίσιμο ερώτημα, το ποιοι δανείζονταν λεφτά από τον Γούκο, και εύκολο να απαντηθεί είναι, αλλά και ολόκληρη την πολιτική τους υπονομεύει:

Ένα κύκλωμα τοκογλυφίας (στα Γιάννινα) δεν μπορεί να έχει για πελάτες (μόνο) τους παράνομους (επιχειρηματίες ή μη) της περιοχής (ας πούμε τους εμπόρους ναρκωτικών). Κι από τους άλλους, που ασκούν νόμιμα επαγγέλματα, δεν μπορεί να έχει για πελάτες όσους χρησιμοποιούν ως εισόδημα, για την ατομική τους κατανάλωση, τα χρήματα που θγάζουν. Γιατί να δανειστεί από τον τοκογλύφο ο εργάτης ή ο υπάλληλος που (υποτίθεται ότι) έχει και δεύτερη -αδήλωτη- δουλειά, γιατί να δανειστεί ο γιατρός ή ο δικηγόρος που κρύβει από την εφορία ένα μέρος από τα εισοδήματά του; Από τον τοκογλύφο αποκλείεται πάλι να δανειστεί ποτέ χρήματα το «παρασιτικό» Δημόσιο. Όλοι όσους κατακεραυνώνουν οι κέρβερροι του οικονομικού τύπου είναι λοιπόν υπεράνω πάσης υποψίας, σ' ό,τι αφορά τους δανειζόμενους-πελάτες του τοκογλύφου.

Από τον τοκογλύφο δανείζονται κάποιοι από εκείνους που χρειάζονται να προκαταβάλλουν χρήμα ως κεφάλαιο, η περιφήμη ιδιωτική πρωτοβουλία, η επίσημη «οικονομία», αυτή η κατεξοχήν «παραγωγική τάξη», σύμφωνα με τους κέρβερρους του οικονομικού τύπου. Και δεν χρειάζεται να δανειστεί ο ιδιώτης επιχειρηματίας, ο γουναράς, ο κατασκευαστής επίπλων, ο χοντρέμπορος, ο εύπορος αγρότης, ο μικρός και μεσαίος επενδυτής, ο νέος επιχειρηματίας-επιστήμονας, δεν χρειάζεται λοιπόν να δανειστεί από τον τοκογλύφο για ένα ολόκληρο χρόνο. Δεν είναι ούτε διανοητικά καθυστερημένος, ούτε

κρετινός! Αντίθετα ξέρει κι αυτός καλά τη δική του δουλειά. Δανείζεται χρήματα για δεκαπέντε μέρες, για ένα μήνα, για δυο μήνες το πολύ, για να καλύψει κάποιο κόστος στα πλαίσια μιας επένδυσης που πρόκειται κοντοπρόθεσμα να του αποφέρει ένα πολύ σημαντικότερο τζίρο και κέρδος.

Ας υποθέσουμε ότι ένας επιχειρηματίας πρέπει να καταβάλλει ένα συνολικό κεφάλαιο 30 εκατ. για να «κατασκευάζει» 3 σκάφη αναψυχής το χρόνο. Θα παραδώσει κάθε ένα σκάφος του στον έμπορο τον Απρίλιο, Αύγουστο και Δεκέμβριο και θα έχει κέρδος 15 εκατ. δρχ. το χρόνο, δηλαδή 5 εκατ. δρχ. από κάθε σκάφος (ποσοστό κέρδους της επένδυσης 50% το χρόνο). Από την αρχική του επένδυση του έλειπαν όμως 2 εκατ. δρχ. κι έτσι το Μάρτιο δανείστηκε από τον τοκογλύφο αυτό το ποσό, με επιτόκιο 120% το χρόνο. Μετά ένα μήνα ακριβώς, έκανε την είσπραξη από το πρώτο σκάφος (είσπραξη από την οποία προέκυψε ένα κέρδος 5 εκατ. δραχ. για τον επιχειρηματία) και επέστρεψε στον τοκογλύφο 2.200.000 δρχ. Το ποσοστό κέρδους του επιχειρηματία (κέρδος 12,8 εκατ. δρχ. το χρόνο για επένδυση 28 εκατ. δρχ.) θα μειωθεί έτσι στο 45,7% το χρόνο. Δεν χάθηκε δα και ο κόσμος! Και τρεις φορές το χρόνο να χρειαστεί να δανειστεί ο επιχειρηματίας για ένα μήνα κάθε φορά από δυο εκατ. δρχ., πάλι θα «καθαρίσει» μ' ένα ποσοστό κέρδους 35% το χρόνο.

Η «παραοικονομία» είναι λοιπόν αναπόσπαστο τμήμα της «οικονομίας». Πρόκειται για την αόρατη (για το κράτος και τους φοροεισπράχτορές του και κατ' επέκταση για τις στατιστικές) συνίσταται των δραστηριοτήτων του κεφαλαίου, της «ιδιωτικής πρωτοβουλίας». Μόνο μια μικρή πλευρά της (όπως π.χ. η τοκογλυφία, η λαθρεμπορία, η σωματεμπορία,

η παραγωγή και εμπορία των ναρκωτικών) αποτελεί παράνομη δραστηριότητα.

Αν άνοιγε η συζήτηση για το ποιοι τέλος πάντων δανείζονταν απ' τον Γούκο, οι εργαζόμενοι θα έφεραν αναμφίβολα και πάλι στο μυαλό τους πράγματα που έχουν αντιληφθεί πάρα πολλές φορές από την άμεση εμπειρία τους και που οι κάθε λογής απολογητές πασχίζουν να αποσιωπήσουν: Τα διπλά βιβλία των επιχειρήσεων, ένα για την εφορία κι ένα για το διευθυντικό προσωπικό. Την αποθήκη και το γκαράζ-αποθήκη στο σπίτι του βιοτέχνη, όπου αποθηκεύεται το αδήλωτο κομμάτι της παραγωγής. Την αδήλωτη εργασία (φασόν κλπ.). Τα βραδινά φορτώματα και ξεφορτώματα του κλειστού ημιφορτηγού. Τις υπερτιμολογήσεις των Τσάτσων. Και θα μπορούσαν να αντιληφθούν ότι όλα αυτά αντιπροσωπεύουν μια «κρυμμένη» αξία κατά πολλές χιλιάδες φορές μεγαλύτερη από τα συνολικά αδήλωτα εισοδήματα του μισθωτού και του ελεύθερου επαγγελματία του γιατρού, του δικηγόρου ή του εργάτη που τα Σαββατοκύριακα (που πέφτει και πολλή δουλειά) δουλεύει σαν συνεταιράκι στο σουβλατζίδικο του ξαδέλφου του.

Πράγματα γνωστά και ξαναειπωμένα γράφτηκαν σ' αυτό εδώ το άρθρο: «Η παραοικονομία περιλαμβάνει όλα τα νόμιμα ή παράνομα εισοδήματα των συντελεστών της παραγωγής που δεν καλύπτονται από τις επίσημες στατιστικές (...) Είναι γνωστό ότι η ανάπτυξη της παραοικονομίας συνδέεται στενά με τη φοροδιαφυγή. Έχει παρατηρηθεί ότι στις αναπτυσσόμενες χώρες το πρόβλημα των μη δηλούμενων δραστηριοτήτων εμφανίστηκε μόλις το φορολογικό βάρος υπερέβη ορισμένα όρια. Στην Ελλάδα το φαινόμενο αυτό έλαβε έκταση μετά την επιβολή των φόρων εισοδήματος και κύκλου εργασιών. (...) Έτσι οι οικονομικές μονάδες που θέλουν να διαφύγουν τη φορολογία πρέπει να αποκρύψουν διάφορες δραστηριότητές τους, όχι μόνο από τις φορολογικές αρχές, αλλά, για λόγους συνέπειας, και από οποιαδήποτε άλλη αρχή που θα ζητούσε παρόμοιες πληροφορίες. Με ανάλογο τρόπο αντιδρούν και όσοι εργοδότες προσπαθούν να μην εκπληρώσουν τις υποχρεώσεις τους προς τα ασφαλιστικά ταμεία, μολονότι τα περιθώρια αποκρύψεως είναι στενότερα απ' ό,τι στην περίπτωση του εισοδήματος. (...) Δεν αποκλείεται παράνομες πηγές εισοδήματος να λειτουργούν και στο δημόσιο τομέα. Αλλά το μέγεθος των τελευταίων πρέπει να είναι σχετικά μικρό και γι' αυτό η παραοικονομία όπως την ορίσαμε παραπάνω, μπορεί να θεωρηθεί ως τμήμα μόνο του ιδιωτικού τομέα της οικονομίας. (...) Από εκτιμήσεις που έγιναν σ' ένα δείγμα 19 χωρών, διαφόρων περιοχών του κόσμου, προέκυψε ότι τη μεγαλύτερη παραοικονομία (πάνω από 10% του ΑΕΠ) έχουν χώρες όπως η Ινδία, οι ΗΠΑ, η Ιταλία, ο Καναδάς κλπ. (...) Σύμφωνα με την κατανομή αυτή, το μέγεθος της παραοικονομίας στο οποίο καταλήξαμε παραπάνω (τουλάχιστον 10% του ΑΕΠ) κατατάσσει στην Ελλάδα στην κατηγορία των χωρών με την μεγαλύτερη παραοικονομία». (Από την οικονομική επιθεώρηση «Επιλογή», τεύχος Φεβρουαρίου 1986).

Αν αναγκαστήκαμε να επαναλάβουμε και πάλι γνωστά πράγματα, το κάναμε μόνο και μόνο για να υπενθυμίσουμε στους «προοδευτικούς» απολογητές του κεφαλαίου ότι πρέπει να μάθουν επιτέλους να κάνουν κι αυτοί σωστά τη δουλειά τους: Σε υποθέσεις σαν κι αυτή του Γούκου και των πελατών του(ς) τους συμφέρει να σιωπούν.

Όσο για μας, ας το δηλώσουμε χωρίς περιστροφές: Δεν μας ενδιαφέρει η «παραοικονομία», αλλά ολόκληρη η «οικονομία». Δηλαδή ο ελληνικός καπιταλισμός και η ανατροπή του.

Γιάννης Μηλιός